

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Att.: avdeling for IKT-politikk
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Oslo, 20. august 2007

Høringsuttalelse - Referansekatalog over IKT-standarder

IKT-Norge avgir med dette sin høringsuttalelse på *Referansekatalog over anbefalte og obligatoriske IKT-standarder for offentlige virksomheter*.

Offentlig sektor står overfor store utfordringer; færre unge skal ta vare på flere eldre som lever lenger med knappere ressurser. Innbyggernes krav til gode brukeropplevelser fra offentlig sektor vil også øke. Offentlig sektor må altså organiseres smartere, og tjenester digitaliseres.

Standardiseringsarbeidet handler først og fremst om å få realisert visjonene om en brukertilpasset og effektiv offentlig sektor med gode brukeropplevelser. Fornyning av arbeidsprosessene backoffice, ved bruk av blant annet åpne standarder og gjenbruksløsninger vil sikre en sømløs offentlig sektor med delingskultur - nasjonalt og lokalt.

IKT-Norge er derfor meget tilfreds med at Regjeringens politiske visjoner om bruk av åpne standarder nå operasjonaliseres i praktiske tiltak og en første utgave av Referansekatalogen.

Valg av åpne standarder

IKT-Norge mener bruk av åpne standarder i offentlig sektor må tuftes på internasjonalt godkjente standarder og ikke på særnorske løsninger. Behov og totalkostnad må være det som i første rekke styrer offentlig anskaffelsespolitikk. Like viktig er det at følgende er med i vurderingen:

- Demokratihensyn som sikrer alle brukere av offentlig sektor reelle valg og like digitale muligheter
- Faglige behov og perspektiver for valg
- Juridiske betraktninger blant annet knyttet til gjenbruk og eiendomsrett
- Økonomiske og administrative konsekvenser
- Et marked med like forutsetninger og reell konkurranse som sikrer leverandørnøytralitet

Men først og fremst handler dette om visjoner for samfunnsøkonomisk lønnsom drift av offentlig sektor som sikrer en sømløs offentlig forvaltning med god brukerservice.

IKT-Norge er for åpne standarder fordi det;

- vil kunne fjerne etableringsbarrierer og medvirke til et marked med mangfold framfor monopol. Flere tjenestetilbydere kan gjennom like vekstvilkår skape konkurranse i markedet.
- i prinsippet vil sikre innovasjon og mangfold, konkurransedynamikk gjennom like vilkår og lave etableringsbarrierer.
- gir investeringsvilje fra flere utviklingsmiljøer, og derigjennom et større mangfold av produkter og tjenester med kvalitet.

IKT-Norge støtter Standardiseringsrådets forslag om tegnsatt for å sikre alle innbyggere, i flerkulturelle Norge, offentlig informasjon på sitt morsmål.

Standardiseringsrådets forslag om bruk av PDF og ODF som obligatoriske standarder virker fornuftig. IKT-Norge er samtidig av den oppfatning at det vil være svært viktig at Regjeringen følger nøye den pågående vurderingen av OOXML som ISO-standard. Utfallet av ISO-beslutningen må også være grunnlag for en vurdering av OOXML i Norge.

IKT-Norge er en sammenslutning av hundretalls globale og nasjonale bedrifter innen IKT-næringen. Vi vil derfor understreke at næringen som sådan ikke har en entydig holdning. Det er sprikende syn for og i mot flere parallelle standarder, og det foregår i øyeblikket en industriell interessekamp knyttet til OOXML versus ODF. Det er ikke IKT-Norges jobb i denne saken å være for og eller i mot den ene eller den andre standarden. Det vi derimot er opptatt av er hvilke prinsipper som legges til grunn for standardvalg og at Regjeringens politikk og operasjonalisering av denne bidrar til å sikre et marked med likebehandling og plass til alle leverandører.

IKT-Norge ber derfor Regjeringen nøye vurdere begge sider av saken, og også ISO-utfallet, før endelig beslutning fattes. Det er også viktig å understreke behovet for konsekvensanalyser som tar høyde for økonomiske og organisatoriske vurderinger.

IKT-Norge vil også understreke at OOXML er en ECMA-godkjent standard. Vi vil i denne sammenheng også understreke at de åpne standarder som for fremtiden velges ikke kategorisk må være ISO-godkjente standarder, da det finnes en rekke andre internasjonale standardiseringsorgan. Beslutningen om obligatoriske og anbefalte standarder må derfor tuftes på faglige, organisatoriske, økonomiske og juridiske vurderinger.

Forventninger

Vi vil imidlertid understreke viktigheten av at Referanse katalogen til enhver tid er oppdatert og at det forekommer kontinuitet i Standardiseringsrådets leveranser. Standardiseringsområdet er i kontinuerlig global utvikling. Dette betinger at obligatoriske så vel som anbefalte åpne standarder i hele den offentlige forvaltning følger denne utviklingen.

Vi forventer i så måte at det legges fram ytterligere versjoner av Referanse katalogen som omfatter også andre områder en publiseringsformat. Dette være seg;

- Systemsamhandling
- Innholdsstandardisering
- Universell utforming
- IKT-sikkerhet
- Fagtematiske områder som utdanning, helse, kultur etc.

IKT-Norge ser med uro på at det innen flere ulike fagspesifikke sektorer benyttes standarder som ikke er kompatible med hverandre, og som dermed bidrar til at innhold ikke kan benyttes i andre sektorer. Tverrsektorielt samarbeid om standardvalg vil være avgjørende.

I tillegg ser vi universell utforming som et av de viktigste områdene nettopp for å sikre alle like digitale muligheter. Det må gjøres en defineringsjobb for å konkretisere krav om universell utforming. I tillegg mener IKT-Norge at universell utforming, på alle nivå, må være en del av arbeidet med obligatoriske åpne standarder – og ikke et sidespor.

IKT-Norge ser det som avgjørende at Standardiseringsrådet i fremtiden også må se på nye digitale brukermønstre i lys av hvilke offentlige tjenestetilbud som skal tilbys. Brukerne er ikke lenger passive informasjonsmottakere, men snarere aktive informasjonsprodusenter. I stadig større grad opereres det i sosiale webstrukturer. I fremtiden kan altså begrepet dokument pulveriseres, og data lagres fragmentert og web-basert. Dette betyr at den offentlige sektor vi forholder oss til i dag, kan og må endres for å tilfredsstill brukernes krav, noe som igjen får konsekvenser for blant annet lagringsformat.

IKT-Norge har store forventninger til Standardiseringsrådet og Regjeringens videre arbeid med tekniske, semantiske og organisatoriske standarder.

IKT-Norge mener det må sees på obligatoriske og anbefalte standarder der følgende tre områder likestilles:

- *Inngående åpne standarder* som sikrer at offentlige løsninger kan gjenbrukes og samsnakke, samt reell konkurranse i markedet.
- *Utgående åpne standarder* som sikrer at offentlig innhold kan benyttes på ulike løsninger og likebehandling av mottakerne av informasjon og tjenester.
- *Tverrgående åpne standarder* som sikrer at innhold for en sektor kan nyttes også innen andre segmenter.

Det norske standardiseringsarbeidet

IKT-Norge ønsker også en bredere sammensetting av Standardiseringsrådet, der også bransjerepresentasjon blir ivaretatt. En betydelig andel av de standarder som eksisterer er utviklet i tett integrasjon med IKT-næringen, enten som komitee-standarder eller som DeFacto-standarder. Dette betyr at det IKT-næringen nasjonalt og globalt besitter betydelig kompetanse som vil være et viktig bidrag til det norske standardiseringsarbeidet. Vi anbefaler derfor en utvidelse av Standardiseringsrådet til også å omfatte bransjerepresentasjon.

I tillegg vil vi understreke den betydning det har å samordne det standardiseringsarbeidet som allerede eksisterer innen offentlig sektor. Det eksisterer flere ulike aktører med et etter vårt syn uavklart rollefordeling. Det eksisterer flere generelle og fagsektorspesifikke standardiseringsorganer. Her bør det forekomme en rolleavklaring mht ansvarsområder, myndighet og samarbeid. Vi vil samtidig anbefale på det sterkeste at fagsektorspesifikke standardiseringsorganer, som eksempelvis NSSL (www.nssl.no) også deltar i Standardiseringsrådet.

Standarder formes i liten grad nasjonalt, men er et globalt anliggende. IKT-Norge vil derfor anmode til at det settes av ytterligere midler til standardiseringsarbeid, slik at også norske leverandører kan delta i globalt standardiseringsarbeid. Et godt eksempel på felles norsk stemme i globalt standardiseringsarbeid er IKT-Norge og Kunnskapsdepartementets felles medlemskap i IMS, et internasjonalt standardiseringsorgan innen læringsteknologi, som forvaltes av NSSL. Dette er en god modell som med fordel kan overføres også til andre områder.

IKT-Norge har i denne høringen bevisst ikke utredet økonomiske positive og negative konsekvenser av Standardiseringsrådets forslag, da vi mener dette er en oppgave for offentlige myndigheter.

IKT-Norge ønsker en avklaring på konsekvenser for offentlige organer som eventuelt ikke følger obligatoriske åpne standarder. I tillegg vil vi understreke viktigheten av romslige overgangsordninger for eksisterende systemer, men at det stilles krav om å følge de obligatoriske åpne standardene ved nyinvesteringer. Referanse katalogen må videre gjøres godt kjent i hele offentlig sektor, og det må settes i gang et omfattende arbeide for å styrke bestillerkompetansen nasjonalt og lokalt. Et omfattende kompetanseløft er en av bærebjelkene for å sikre at referanse katalogen benyttes, og ikke minst at vi faktisk får en sømløs offentlig med gode brukertjenester.

Med vennlig hilsen

IKT-Norge

Per Morten Hoff/s/
Generalsekretær

Heidi Austlid
Prosjektleder